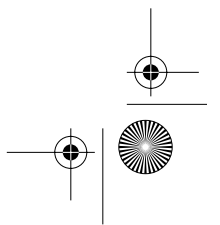
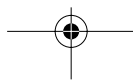
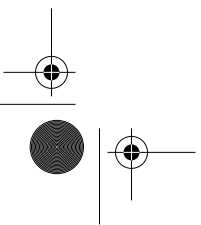
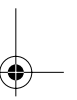
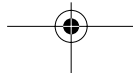
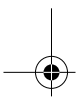
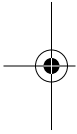
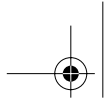
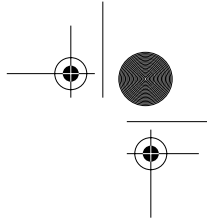

Internasjonalt sosialt arbeid

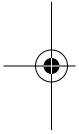

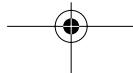
Elsa Døhlie og Gurid Aga Askeland (red.)

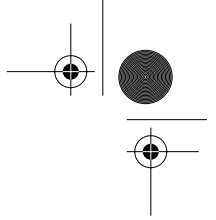
Internasjonalt sosialt arbeid

– innsats på andres arena

UNIVERSITETSFORLAGET

© Universitetsforlaget 2006

ISBN-13: 978-82-15-00918-6

ISBN-10: 82-15-00918-2

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med rettighetshaverne er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov eller tillatt gjennom avtale med Kopinor, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Utnyttelse i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning og kan straffes med bøter eller fengsel.

Boken er utgitt med støtte fra Utdannings- og forskningsdepartementet ved Lærebokutvalget for høyere utdanning.

Henvendelser om denne utgivelsen kan rettes til:

Universitetsforlaget AS

Postboks 508 Sentrum

0105 Oslo

www.universitetsforlaget.no

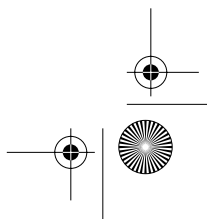
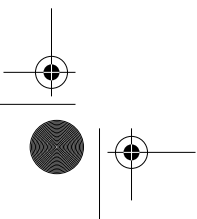
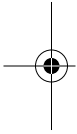
Omslag: Nina Lykke

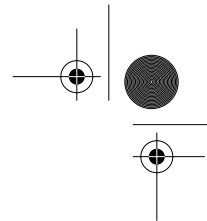
Sats: Rusaanes Bokproduksjon AS

Trykk og innbinding: AIT Trykk Otta AS

Boken er satt med: Adobe Garamond 11/13

Papir: 90 g Dito 1,25

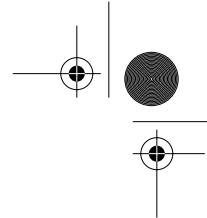

Innhold

Forord	11
Kapittel 1 Å bli kjent med det ukjente.	13
<i>Elsa Døhlie og Gurid Aga Askeland</i>	
Et omvendt perspektiv.	13
Dannelsesperspektiv	15
Kontekstualisering.	16
Internasjonalt sosialt arbeid	17
Internasjonalt sosialt arbeid i et nord-sør-perspektiv	17
Internasjonalt sosialt arbeid og religion	18
Den internasjonale sosialarbeideren.	19
Bokas innhold.	20
Del I	20
Del II	21

DEL I

Kapittel 2 Internasjonalt sosialt arbeid	
– når sosialarbeidaren kryssar grenser.	25
<i>Gurid Aga Askeland og Elsa Døhlie</i>	
Kva er internasjonalt sosialt arbeid?	25
Definisjon av sosialt arbeid	27
Menneskerettar, sosial rettferd og sosialt arbeid	28
Sosialt arbeid i sør – mobilisering for grunnleggjande endringar	29
Å skapa og bruka kunnskap.	31
Overføring av vestleg faglitteratur	32
Kontekstualisering av kunnskapen.	33
Refleksjon – refleksivitet – kritisk refleksjon	34
Kontekstualisering av internasjonalt sosialt arbeid – ulikt og likt	34
Tilnærmingar	36
Internasjonalt sosialt arbeid som partnarskap.	37

Kapittel 3 Kultur og språk

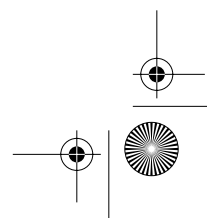
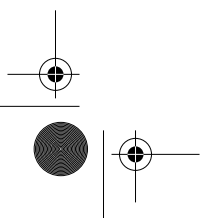
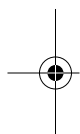
– innfallsvinklar til internasjonalt sosialt arbeid	41
<i>Gurid Aga Askeland og Elsa Døblie</i>	
Kva er kultur?	42
Kulturomgrepet i utvikling	42
Modellar for kulturforståing	43
Fem kulturelle faktorar	43
Individualisme kontra kollektivism	44
Kjønn	44
Tid	45
Rom	45
Hierarki og likestilling	46
Attribusjon, fordomar og stereotypiar	46
Etnosentrisme	47
Kulturrelativisme	47
Interkulturell og tverrkulturell kommunikasjon	48
Verbal kommunikasjon	49
Nonverbal kommunikasjon	50
Kommunikasjon i kontekst	51
Kulturfolk	51
Gåver som kommunikasjon	52
Tilpassing til ein ny kultur	52
Kultur som verkemiddel i internasjonalt sosialt arbeid	54

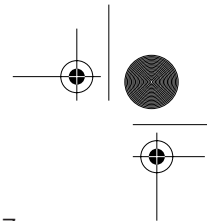
Kapittel 4 Religion og verdier i internasjonalt sosialt arbeid 55

<i>Geir Skeie</i>	
Innledning	55
Religionens plass i sosialarbeiderutdanningen og i praksis	57
Hva er religion?	58
Religion og kultur	59
Religion, etnisitet og nasjon	60
Religion i et historisk og globalt perspektiv	63
Religion og politikk	64
Sosialarbeider som religionsarbeider?	66

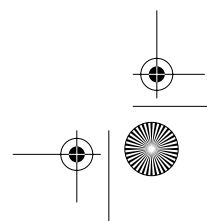
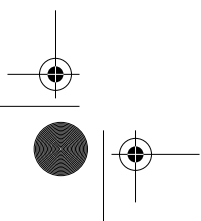
Kapittel 5 Utviklingsproblemer og fattigdomsbekjempelse i sør 69

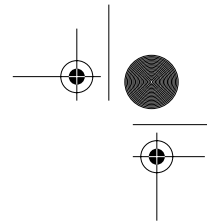
<i>Peder Martin Lystøl</i>	
Den tredje verden og de gylne 1950- og 60-åra	70
En tredeling av verden	71
Markedsøkonomi eller planøkonomi?	71
Perioden etter de gylne åra	72
En ny økonomisk verdensorden – FN-erklæring	73
I-landas utviklingsstrategi for den tredje verden	75
Underutvikling og fattigdom	76

Gjeldskrise	76
Urbanisering, arbeidsledighet og fattigdom	77
Hvor stor er fattigdommen?	78
Kjønns- og klasseforskjeller	80
Globalisering og underutvikling	80
De transnasjonale selskapenes rolle	80
Økt handel med landbruksvarer	82
Verdioverføringer og gjeldsbetaling	83
Veier ut av fattigdommen	84
To hovedretninger i synet på fattigdomsbekjempelse	84
Kapittel 6 Den internasjonale arenaen og norsk bistand	88
<i>Elsa Døhlie</i>	
FN-organisasjonenes arbeid på den sosiale arenaen	89
Krav om en effektiv organisasjon	90
Samarbeid mellom nasjonale myndigheter og internasjonale organisasjoner	92
Fattigdomsbekjempelse – et felles mål	92
Arbeidet går ikke som ønsket	94
Norsk utviklingshjelp – økonomisk og sosial utvikling	95
Planlegging og gjennomføring av nødhjelp og utviklingsarbeid	97
Norske humanitære organisasjoner – arbeid i partnerskap	99
Kritikk av bistand	101
Utdfordrende oppgaver på mange nivåer	102
DEL II	
Kapittel 7 Den internasjonale sosialarbeideren	
– fra utreise til hjemkomst	105
<i>Wenche Drevland</i>	
Motivasjon	106
Oppdraget	107
Forberedelse til utreise	107
Så er vi der	108
Å være ny	108
Novisen	109
Eksperten	109
Gjesten	110
Spesielle utfordringer	110
Samarbeid med lokal stab, nasjonale myndigheter og organisasjoner	110
Kommunikasjon og tillit	112
Ethiske utfordringer	113

Utfordringer knyttet til kjønn	114
Religiøse utfordringer.	115
Mestring	116
Sikkerhet	116
Hjemkomst	117
Debrifing.	118
Faglig utbytte og ny læring.	118

Kapittel 8 Barnerettighetsarbeid

– framtidshåp på barns premisser?.	120

Aina Lian Flem

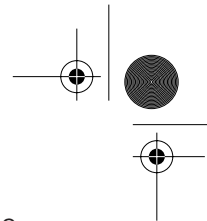
Hva er barnerettighetsarbeid?	121
Universelle rettigheter og internasjonale avtaler for å beskytte barn	121
Internasjonale rammer og overvåkning nødvendig, men	
ikke tilstrekkelig.	123
Norsk utviklingsstrategi for barn og ungdom i sør	123
Sentrale prinsipper for barnerettighetsarbeid i sør.	124
Skape forbindelser mellom individ, gruppe og samfunn.	125
Fremme antikolonialistisk praksis gjennom dialog	
og samhandling	126
Analysere makt og undertrykking.	126
Endringsprosesser på barns premisser.	127
Sentrale oppgaver og roller i barnerettighetsarbeid	128
Organisasjonsbygging	128
Være barnas vitner og advokat	128
Etablere relasjoner	129
Skape tiltak og framtidshåp	129
Skape medansvar	130
Etablere autoritet	130
Nettverksbygging og felles aksjoner	130
Fremme barns deltakelse	131
Barnekonsultasjoner som tilnærming og mulighet?.	131
Utfordringer og oppgaver.	132
Gi prosjektet autoritet og forankring	132
Etablere relasjoner og medansvar	133
Være barnas vitner og advokater.	134
Framtidshåp uten endringer?	134

Kapittel 9 Hjelp din søster

– kvinners styrke i et krigsherjet land	136

Berit Løfsnæs

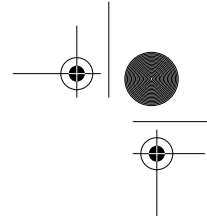
Et partnerskapsprosjekt	137
Bakgrunn.	138
Islam som bakgrunn for sosialt arbeid	139

Det patriarkalske samfunnet	139
Teoretiske perspektiver	140
Kvinneperspektivet	140
Empowerment	141
Resiliens- og styrkeperspektivet	141
Ulike kvinnegrupper i prosjektet	141
Shuragruppene	142
Shuraenes plass i nærmiljøet – «Hjelp din søster»	143
Sorggruppene	144
Den internasjonale sosialarbeiderens ulike roller i prosjektet	144
Rollen som planlegger	144
En ikke-styrende rolle	144
Å være vitne	145
Å møte en annen tro	145
Metodeutvikling i en ukjent kontekst	146
Å legge fra seg egne oppfatninger – kontekstualisere	146
Konflikter levendegjort i rollespill	146
Kvinnenes fortellinger fra en strevsom hverdag	147
Hadith-beretningene – en religiøs dimensjon i arbeidet.	148
Kreative uttrykksformer – tegning.	149
Poesi – smertens ytringsform.	149
Gledens ytringsform – landsbyfesten	150
Ethiske utfordringer	151

Kapittel 10 På flukt

Arbeid med flyktninger og internt fordrevne	152
<i>Oddhild Günther</i>	
Det globale flyktningbildet	154
Hjemvendte	154
Menneskerettigheter, flyktningkonvensjonen og krigens folkerett	155
Flyktningrett	155
Regionale utvidelser av asylretten	156
Beskyttelse av internt fordrevne.	156
Krigens folkerett	156
Ti faser i flyktningarbeid	157
1 Overvåking og tidlig varsling	157
2 Forebyggende virksomhet.	158
3 Krise.	158
4 Flukt	160
5 Eksil.	165
6 Bosetting	167
7 Repatriering/retur.	167

Kapittel 11 Hiv og aids – tett på liv og død	169
<i>Anne Skjelmerud</i>	
Konsekvensene av epidemien – en negativ spiral	171
Prinsipper for helhetlig arbeid	171
Lokal deltakelse i lokal kontekst	172
Alle sektorer – alle nivåer	172
Menneskerettigheter	173
Kvinnene – de mest sårbare	174
Motarbeid stigma og tabuer	175
Forebygging, behandling og omsorg hører sammen	175
Forebygging – unngå smitte	176
Risikogrupper, risikoatferd og risikosteder	176
Kampanjer og informasjonstiltak	177
Testing og rådgivning	178
Behandling av seksuelt overførte sykdommer	178
Smitte fra mor til barn	179
Antiretroviral (ARV) behandling	179
Pleie og omsorg i hjem og lokalsamfunn	180
Omsorg for hjelperne	180
Selvhjelpsgrupper og organisasjoner for hivpositive	181
Å forberede framtida – foreldreløse og sårbare barn	181
Samordning av ulike aktører og donorer	183
Tett på liv og død	184
Kapittel 12 Det omvendte perspektivet	185
<i>Elsa Døhlie og Gurid Aga Askeland</i>	
Erfaring ute, nyttiggjort hjemme?	186
Bearbeiding av erfaringer	187
Internasjonal erfaringskunnskap inn i norsk kontekst	187
Partnerskap i norsk sosialt arbeid	189
Solidaritetsarbeid og menneskerettigheter	190
Kulturelle og kreative uttrykk i sosialt arbeid	190
Arbeid med flyktninger og innvandrere	191
Kulturforståelse i relasjon til etnisk norske brukere	193
Religion, religiøse nettverk og ritualer – ressurser i sosialt arbeid	193
Fornyet fokus på egen kommunikasjon	194
Kunnskapsutvikling gjennom sammenlikning	196
Forfatterne	197
Litteratur	199
Register	207

